

سیزدهم رجب سالروز ولادت با سعادت مولای متقیان و سرور مظلومان علی‌^{علیه السلام} است. مرحوم شیخ مفید متوفای ۴۱۳ در کتاب الارشاد جلد ۱ صفحه ۵، ولادت آن‌حضرت را در داخل کعبه معظمه در روز جمعه سیزدهم ماه رجب سال ۳۰ از عام‌الفیل ذکر کرده و می‌گوید: قبل از او و همچنین بعد از او کسی در کعبه و خانه خدا متولد نشده و این گرمی‌داشت و تجلیل به‌خاطر عظمت امیرالمؤمنین‌^{علیه السلام} است. یکی از روایات مشهور و متواتر و صحیح منقول از نبی مکرم اسلام‌^{صلی الله علیه و آله} درباره آن‌حضرت «مواخات» به‌معنی برادری است. این حدیث در کتب اهل سنت، منابع بسیار فراوانی دارد که هرگز برای احدی قابل انکار نیست. گرچه برخی از صحابه آن را قبول نکردند و حتی برادری آن‌حضرت را نسبت به پیامبر اکرم‌^{صلی الله علیه و آله} مورد انکار قرار دادند که خواهد آمد. صحابه‌ای که حدیث برادری را نقل کرده‌اند، عبارتند از:

- سعیدبن مسیب (فضائل الصحابه صفحه ۲۲۷)؛
- زیدبن اوفی (انتهاء الاقهام صفحه ۲۱۴)؛
- یعلی بن مّرة (احقاق الحق جلد ۴ صفحه ۱۷۷)؛
- زیدبن ارقم (منابع خوارزمی صفحه ۲۲۱)؛
- ابوهریره (مجمع الزوائد جلد ۹ صفحه ۱۷۳؛ تاریخ دمشق جلد ۴۵ صفحه ۲۸)؛
- امیرالمؤمنین‌^{علیه السلام} (احقاق الحق جلد ۴ صفحه ۱۷۷)؛
- عبدالله‌بن عباس (الروضة البدیة صفحه ۱۳)؛
- امام حسین‌^{علیه السلام} (منابع ابن‌مغازلی صفحه ۲۸۵)؛
- عبدالله‌بن عمر (صحیح ترمذی جلد ۵ صفحه ۲۸۹؛ الجامع الصغیر سیوطی جلد ۲ صفحه ۱۲۰)؛
- عمربن خطاب (المنابع المرفضویه صفحه ۱۲۹؛ احقاق الحق جلد ۴ صفحه ۱۹۶)؛

- سعیدبن ابی‌وقاص (سعدالشموس و‌الاقمار صفحه ۲۰۹)؛
- جابرین عبدالله انصاری (تاریخ بغداد، جلد ۷، صفحه ۳۸۷)؛
- ابودر غفاری (منابع خوارزمی، صفحه ۹۲)؛
- ابوامامة (تاریخ دمشق، جلد ۲۵، صفحه ۳۹)؛
- اسماء بنت عمیس (تاریخ دمشق جلد ۴۵ صفحه ۴۰)؛
- محدوج‌بن زید (تاریخ دمشق جلد ۴۵ صفحه ۴۱)؛

با دقت در احادیث موجود معلوم می‌شود که این روایت را حضرت در جاهای متعدد و بنا به مناسبت‌های گوناگون اشاره فرمودند:

- ۱. در روز یوم‌الدار**

وقتی آیه شریفه «وانذر عشیرتک الاقربین» نازل شد، رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} عده‌ای از اقوام خود را جمع کرد و آنها را غذا داد. سپس فرمود: کدام‌یک از شما از من پیروی می‌کند تا برادر و مصاحب من بوده باشد؟ کسی جز امیرالمؤمنین‌^{علیه السلام} پاسخ حضرت را نداد. (تاریخ دمشق جلد ۴۵ صفحه ۳۶؛ مجمع الزوائد، جلد ۸ صفحه۳۰۲).

- ۲. در جمع یاران**

ابن‌عمر می‌گوید: رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} میان یاران خود اخوت ایجاد کرد و امیرالمؤمنین‌^{علیه السلام} آمد؛ درحالی‌که چشمان او گریبان یافت؛ یعنی خدایا! فرقی بین تو و والیان امر تو نکردید. حضرت فرمود: «انت اخ فی‌الدنیا والاخرة» (تاریخ دمشق جلد ۴۵ صفحه ۳۹).

جمله «لَا فَرْقَ بَیْنَكَ وَبَیْنَهَا إِلَّا أَنَّهُمْ عِبَادُكَ وَخَلْقُكَ»، بخشی از دعای رجبیه است که از سوی حضرت حجت‌^{علیه السلام} به‌دست محمدبن عثمان در توقیعی انتشار یافت؛ یعنی خدایا! فرقی بین تو و والیان امر تو نیست؛ جز اینکه والیان امرت، عبد تو و مخلوق تو هستند.

توضیح عرفانی این فراز را با بیان مقدمه‌ای روشن می‌کنم و آن اینکه حقیقت «وجود»، یگانه و منحصر در وجود خدا است؛ زیرا حقیقت «وجود» (که مقید به هیچ قیدی و مشروط به هیچ شرطی نیست) یا واجب‌الوجود بالذات است یا ممکن‌الوجود بالذاتی است که ذاتاً امکان عدم و نیستی دارد.

احتمال دوم باطل است؛ زیرا اگر حقیقت «وجود» ممکن‌الوجود بوده و امکان عدم داشته باشد، لازم می‌آید که هر وجودی و از جمله وجود خداوند نیز، ممکن‌الوجود بوده و امکان عدم داشته باشد؛ زیرا حکم هر حقیقتی به همه افرادش سرایت می‌کند؛ بنابراین اگر حقیقت «وجود»، امکان عدم داشته باشد، وجود خداوند هم که فردی از همین حقیقت است، امکان نیستی دارد و ممکن‌العدم خواهد بود؛ این به‌معنی انکار موجودیت واجب‌الوجود بالذات است و به الحاد و بی‌خدائی منجر می‌گردد؛ بنابراین باید پذیرفت که حقیقت «وجود»، واجب‌الوجود بالذات است.

از سویی براهین توحید ذاتی نیز، اثبات می‌کند که واجب‌الوجود بالذات یگانه است و هیچ تعددی ندارد؛ بنابراین حقیقت «وجود» که همان واجب‌الوجود بالذات است، یگانه است و هیچ تعددی و کثرتی ندارد و منحصر در وجود خداست.

لازمه انحصار وجود، در وجود خداوند این است که هر موجود دیگری در عالم، وجودش عاریه‌ای و مجازی باشد؛ یعنی این وجود خداست که مجازاً و بالعرض به او انتساب یافته است؛ نه اینکه وجود دیگری باشد در کنار وجود خدا؛ بلکه فقط یک وجود، محقق است که حقیقتاً به خدا تعلق دارد و به‌گونه مجازی و عاریه‌ای به دیگری انتساب و تعلق دارد.

نتیجه اینکه وجود منسوب به «ولات الامر» همان وجود خداوند است که به‌گونه مجازی و عاریه‌ای به آنها انتساب دارد و تعلق گرفته است؛ لذا در این دعا، در مقام مناجات با خدا، به خدا خطاب می‌کنیم و می‌گوییم:

امیرالمؤمنین امام علی‌^{علیه السلام} در منابع اهل سنت

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجعفر طبری

- ۳. هنگامی که میان مسلمانان عقد اخوت برقرار کرد**

انسن بن مالک می‌گوید: رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} میان مسلمانان اخوت ایجاد کرد و به علی‌^{علیه السلام} فرمود: «انت اخ فی الدنیا والاخرة» (تاریخ دمشق جلد ۴۵ صفحه ۲۰).

- ۴. در مسجدالنبی‌^{صلی الله علیه و آله}**

زیدبن ابی‌وفی می‌گوید: بر رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} در مسجد النبی وارد شدم. مرا که دید، فرمود: فلان فرزند فلان کجا است؟ نگاه به چهره یارانش کرد. امیرالمؤمنین‌^{علیه السلام} گفت: یا رسول‌الله! وقتی این کار را از شما دیدم، جانم از بدتم جدا شد. آیا از من ناراحت هستید؟ رسول‌خدا به او

سوگند! تو برادر و پدر فرزندانم هستی (تاریخ دمشق جلد ۲۵ صفحه ۲۲).

- ۶. نام علی‌^{علیه السلام} روی در بهشت**

عطیة‌بن سعد عوفی از جابرین عبدالله انصاری نقل می‌کند که رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} فرمود: بر روی در بهشت نوشته شده: «لا اله الا الله محمد رسول‌الله؛ علی اخو رسول‌الله، قبل أن یخلق السماوات والأرض بألفی عام» (المعجم الاوسط جلد ۵ صفحه ۳۴۳؛ کنز العمال جلد ۱۳ صفحه ۱۳۸).

منابعی که حدیث اخوت را ذکر کرده‌اند:

با مراجعه به منابع معتبر اهل سنت معلوم می‌شود که منابع بسیار زیادی داستان اخوت و برادری رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} با امیرالمؤمنین‌^{علیه السلام} را نقل کردند. ما علاوه بر منابع یادشده، به منابع دیگر اشاره می‌کنیم:

- طبری در تفسیرش جلد ۱۴ صفحه ۲۵؛
- حاکم نیشابوری در المستدرک جلد ۳ صفحه ۱۱۰؛
- احمدبن حنبل در مسندش جلد ۴ صفحه ۲۸۱؛
- شرح نهج‌البلاغة ابن ابی‌الحدید جلد ۱۳ صفحه ۲۱۱؛
- امالی شجری جلد ۱ صفحه ۱۴۱؛
- صحیح ترمذی جلد ۵ صفحه ۶۳۶
- مسند ابی‌یعلی موصلی جلد ۴ صفحه ۶۷؛
- مصنّف عبدالرزاق جلد ۱۱ صفحه ۲۲۷؛
- قندوزی در بنایع المودة جلد ۲ صفحه ۴۸۷؛
- السنن الکبری نسائی جلد ۵ صفحه ۱۲۵؛
- نظم در السمطین ززندی صفحه ۹۸؛
- خطیب بغدادی در تاریخش جلد ۷ صفحه ۳۸۷؛

چه کسی برادری و اخوت علی‌^{علیه السلام} را نفی کرد؟

با وجود این همه منابع و صحابی رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} از جمله خلیفه دوم و فرزندش که راوی این اخوت و برادری هستند، متأسفانه تاریخ می‌گوید که در روز اخذ بیعت اجباری از علی‌^{علیه السلام}، خلیفه دوم این برادری را انکار کرد. جناب ابن‌قتیبه دینوری در کتاب الامامة والسیاسة، داستان بیعت را نقل کرده و می‌گوید: در روز بیعت، علی‌^{علیه السلام} را از منزل خارج کردند و او را نزد خلیفه اول بردن. مردم همراه خلیفه دوم به حضرت گفتند: باید بیعت کنی. حضرت فرمود: اگر نکنم، چه کار می‌کنید؟ گفتند: گردنت را می‌زنیم. حضرت فرمود: در این صورت شما بنده خدا و برادر رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} را می‌کشید. خلیفه دوم گفت: «اما عبدالله نعم واما آخر رسوله فلا»؛ یعنی اینکه بنده خدا باشی را قبول دارم؛ اما اینکه برادر رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} باشی را نه. (الامامة والسیاسة صفحه ۱۲۴).

مطلب قابل توجه و تعجب اینکه خود خلیفه راوی حدیث اخوت و برادری علی‌^{علیه السلام} است که قبلاً اشاره شد. پس چگونه در روز بیعت آن را انکار می‌کند؟ به‌راستی با توجه به اینکه حدود ۲۰ نفر از صحابه رسول‌خدا‌^{صلی الله علیه و آله} راوی حدیث اخوت امیرالمؤمنین‌^{علیه السلام} هستند، چگونه خلیفه دوم به‌راحتی آن را منکر می‌شود؟ آیا این چیزی جز بازی کردن با روایات نبوی است؟ باید دانست که حدیث اخوت و برادری امیرالمؤمنین علی‌^{علیه السلام} با نبی مکرم اسلام برای احدی از صحابه جز آن‌حضرت ذکر نشده است و این یقیناً نص و صراحت در افضلیت و برتری ایشان می‌باشد.

«ولات الامر» انتساب یافته و سپس به‌واسطه ائمه‌^{علیهم السلام} به دیگران تعلق می‌گیرد؛ این، مثل تصویر واحدی است که به‌ترتیب از آیه‌ای به آینه دیگری منتقل می‌شود. دوم اینکه در قوس صعود نیز که رجوع الی‌الله شکل می‌گیرد، ابتدا وجود عاریه‌ای دیگران به وجود ائمه‌^{علیهم السلام} بازمی‌گردد و در نهایت در پرتو رجوع وجود «ولات الامر» به وجود خداوند، دیگران به رجوع الی‌الله ناثل می‌شوند؛ دلیل و سند این دعاوی، جملات بعدی است که فرمود: «فَتَقَبَّحُوا وَتَقَبَّحُوا بِئِذِكَ؛ بَذُّوْهَا مَثَلُ عَوْذُهَا إِلَيْكَ...»؛ فتق یعنی اشتقاق و متفرق شدن، که کنایه از حرکت شیء از وحدت به کثرت در قوس نزول است و رتق، عکس فتق است؛ یعنی جمع شدن متفاوتات که کنایه از حرکت شیء از کثرت به وحدت در قوس صعود است.

همه موجودات امکانی وجودشان همان وجود خداست که به‌گونه مجازی و عاریه‌ای به آنها انتساب یافته است؛ پس عدم فرق در وجود، به ائمه‌^{علیهم السلام} اختصاص ندارد؛ ولی ظاهر این است که در این فراز دعا این عدم فرق را، به ائمه اطهار‌^{علیهم السلام} اختصاص می‌دهد؛ پس این تفسیر پذیرفته نیست.

جواب این است که گرچه مسئله عدم فرق در وجود، به وجود ائمه‌^{علیهم السلام} اختصاص ندارد؛ بلکه همه موجودات امکانی به‌همان وجود یگانه حق موجودند که به‌صورت عاریه‌ای به آنها انتساب یافته است؛ اما انتساب وجود حق به موجودات یکسان نیست؛ بلکه بین وجود «ولات الامر» و وجود سایرین دو تفاوت وجود دارد:

اول اینکه این وجود عاریه‌ای در قوس نزول ابتداء به

- اخبار کوتاه‌ای**

- آمریکا و کشورهای پیشرفته خریدار آب سنگین ایران:**

اسلامی رئیس سازمان انرژی اتمی: ما بر مبنای قانون راهبردی برای رفع تحریم‌ها عمل می‌کنیم و وقتی تحریم‌ها را لغو نمی‌کنند، طبیعی است که ما بر اساس همان ظرفیت‌های برجام و پادمان به تعهداتمان عمل می‌کنیم. آب سنگین ایران به همه کشورهای پیشرفته صادر می‌شود و آمریکا نیز یک بار آب سنگین ما را خریداری کرده است.

- تولید نفت به ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه در روز رسید:**

تسنیم: محسن خجسته‌مهر، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران: هنگام تحویل دولت، تولید نفت روزانه ۲ میلیون و ۱۰۷ هزار بشکه در روز بود و با تلاشی که انجام شد، به بیش از ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه رسیده است. امروز برای فروش نفت، بازار و مقصدهای جدیدی شناسایی شده و روش‌های مختلف انتقال منابع را به دست آورده‌ایم.

● **سکه جدید بانک مرکزی وارد بازار می‌شود:**
فرزین رئیس کل بانک مرکزی: ضرب سکه جدیدی در دستور کار است که به بازار عرضه می‌شود؛ سکه‌های جدید بدون تاریخ و به‌صورت تمام بهار آزادی با طرح جدید ضرب شده است. همواره تلاش داشتیم، ذخایر طلای کشور افزایش یابد. اقدامات اخیر باعث افزایش ذخایر ارز و طلای کشور شد.

● **ایران رکورددار افزایش تولید نفت اوپک شد:**
بر اساس آمار وزارت انرژی آمریکا، ایران با افزایش ۳۳۰ هزار بشکه‌ای تولید روزانه نفت در سال ۲۰۲۳ رکورددار افزایش تولید نفت در میان اعضای اوپک شده است. متوسط تولید نفت ایران در سال میلادی گذشته، ۲ میلیون و ۸۷۰ هزار بشکه در روز اعلام شده است. کل تولید اوپک در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال قبل، ۶۳۰ هزار بشکه کاهش یافته و به ۲۶ میلیون و ۸۹۰ هزار بشکه در روز رسیده است.

● **ظرفیت خالی سدها ۵۹ درصد شد:**
از ابتدای مهرماه ۵ میلیارد و ۶۶۰ میلیون مترمکعب آب وارد سدهای کشور شده؛ درحالی‌که سال گذشته در همین بازه زمانی، ۶ میلیارد و ۵۰ میلیون مترمکعب آب وارد سدها شده بود که رشد منفی ۶ درصدی را نشان می‌دهد. در همین مدت، میزان آب خروجی از سدها برای مصارف مختلف، از رشد ۲۱ درصدی برخوردار شده و در حال حاضر، ۵۹ درصد حجم سدهای کشور خالی است.

● **تولید نخستین شیشه‌ساز بالگرد، با تلاش متخصصان دانش‌بنیان صنایع دفاعی:**
کامل‌ترین و ایرانی‌ترین شیشه‌ساز بالگرد ایران با حضور دردار ایران، فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در بهشهر به بهره‌برداری رسید. از این محصول برای آموزش خلبانان بالگرد در محیطی واقعی با شبیه‌سازی مخاطرات طبیعی استفاده می‌شود.

● **اشتغال غیرقانونی ۳ میلیون اتباع خارجی در ایران:**
معاون وزیر کار: حدود ۱.۵ میلیون نفر از اتباع خارجی پروانه کار داشته و حضور قانونی دارند؛ ولی جمعیت افراد فاقد پروانه دوبرابر این رقم برآورد می‌شود.

● **دوربردترین عملیات موشکی سپاه:**
عملیات بامداد روز سه‌شنبه علیه مواضع تروریستی داعش در ادلب سوریه را باید دوربردترین عملیات موشکی سپاه نامید که با شلیک ۴ فروند موشک بالستیک و نقطه‌زن خیبرشکن صورت گرفت.

● **۱۶ هزار ساختمان نایلین در تهران داریم:**
مرکز تحقیقات راه و مسکن: قرار است ارزیابی ۱۶هزار ساختمان نایلین در پایتخت انجام شود که تاکنون ارزیابی ۱۲۰۰ ساختمان نایلین (۷.۵ درصد) انجام شده است. نتایج ارزیابی‌ها در چهار گروه به سازمان مدیریت بحران و دادستانی استان تهران ارائه شده است.

● **۱۴۰۲ ملک دولت به فروش می‌رسد:**
خاندوزی وزیر اقتصاد و سخنگوی اقتصادی دولت: ۲۶ جلسه کمیته تخصصی مولدسازی دارایی‌های دولت برگزار شد و ۱۸۵۱ ملک مازادبه‌عنوان مولدسازی تصویب شده و ۲۲۵ ملک برای تصویب در دستور کار هیئت دولت است. ۱۴۲ ملک در مسیر افزایش‌افزایی قرار می‌گیرند و ۳۶۵ ملک وارد گردش کار قیمت‌گذاری و فروش شدند که ۹۰ مورد به مرحله فروش رسیده است.

● **۸ خودروی جدید برقی به‌زودی رونمایی می‌شود:**
علی‌آبادی، وزیر صمت: در نظر داریم سال آینده از هشت خودروی برقی تولید داخل بهره‌برداری کنیم. سال‌هاست که تعرفه واردات خودرو زیاد است و اکنون تعرفه واردات خودروهای برقی را یک درصد اعلام کردیم.

● **نرخ رشد نقدینگی ۲۷ درصد کاهش یافت:**
خاندوزی، وزیر اقتصاد: نرخ رشد نقدینگی ۲۷ درصدی نسبت به آذرماه سال گذشته که ۳۳.۴ درصد بود، ۶.۴ درصد کاهش پیدا کرده است. رشد پایه پولی ۱۲ ماهه نیز، از ۴۵ درصد در فرودین، به ۳۳.۵ درصد در پایان آذر ۱۴۰۲، کاهش یافته است.

● **ایران ۵۰۰ مایل به مشتریان نفتی نزدیک‌تر می‌شود:**
مدیرعامل شرکت پایانه‌های نفتی ایران: پایانه نفتی جاسک در سواحل مکران قرار دارد و تا پایان سال فاز نخست آن افتتاح می‌شود. این پایانه نفتی، دارای یک‌هزار کیلومتر خط انتقال با خط لوله ۴۲ اینچی است که با افتتاح این پایانه، ایران ۵۰۰ مایل دریایی به مشتریان نفتی نزدیک‌تر می‌شود.

● **قطعات کامپاند لاستیکی صنایع:**
متخصصان یک شرکت دانش‌بنیان موفق شدند، نوعی قطعه لاستیکی یا به‌عبارتی کامپاند تولید کنند. از این محصول در بازگشت آب مصرفی به چرخه تولید در صنایع معدنی استفاده می‌شود.

- انتخابات الکترونیک در چهار حوزه انتخابیه برگزار می‌شود:**
رئیس ستاد انتخابات: برابر تصویب شورای نگهبان

و ابلاغ به وزارت کشور، پیش‌بینی برگزاری انتخابات الکترونیک در یک هشتم حوزه‌های انتخابیه دو کرسی به بالا انجام شده و در چهار حوزه انتخابیه قم، رشت و خمام، آبادان و ملایر نیز، رأی‌گیری الکترونیکی انجام می‌شود.

● **بهره‌برداری از اولین پل مجهز به سامانهٔ برف‌زدایی در تهران:**
اولین پل سواره‌رو مجهز به سیستم مکانیزه برف‌زدایی در اتوبان ارتش تهران بهره‌برداری شد. در این پروژه سیستم لوله‌کشی‌ای قرار دارد که همزمان با پروت هوا و بارش برف، سنسورهای آن، دما و رطوبت را به‌طور خودکار سنجش کرده و با شنیدن مایع «استات کلسیم منیزیم» که ذوب‌کننده برف و یخ است، مانع از یخ‌زدگی مسیر خواهد شد.